

LATVIJAS REPUBLIKAS 12.SAEIMAS

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013.gada 21.novembrī Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtosanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā

sēdes

PROTOKOLS Nr.23

2015. gada 14. septembrī

Rīgā, Saeimas ēkā Jēkaba ielā 11, Saeimas Sarkanajā zālē

Sēde sākas plkst. 10.00, beidzas plkst. 12.01.

Sēdi vada komisijas priekšsēdētājs **Ringolds Balodis**

Protokolē komisijas konsultants **Krišjānis Bebers**

Piedalās:

komisijas sekretārs **Ints Dālderis**;

Komisijas locekļi:

Aleksejs Loskutovs,

Kārlis Krēslīņš,

Artuss Kaimiņš,

Kārlis Seržants,

Juris Vectirāns,

Inguna Sudraba,

Inguna Rībena,

Mārtiņš Šics,

Zenta Tretjaka,

Igors Zujevs,

Latvijas Būvinženieru savienības valdes priekšsēdētājs **Mārtiņš Straume**;

Saeimas Juridiskā biroja vadītāja **Dina Meistere**;

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietiece **Ilze Jurča**;

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Politikas plānošanas nodaļas vadītājs

Alvils Strīķers;

Korupcijas novēršanas un apkarošanas speciāliste **Juta Strīķe**;

Latvijas Arhitektu savienības padomes priekšsēdētāja vietniece **Elīna Rožulapa**;
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieka vietnieks **Kristaps Eklons**;
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Civilās aizsardzības pārvaldes priekšnieks
Mārtiņš Baltmanis;
Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks **Jurijs Spiridonovs**;
Būvniecības valsts kontroles biroja direktors **Pēteris Druķis**;
Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**;
Latvijas Pašvaldību savienības padomnieks tehnisko problēmu jautājumos **Aino Salmiņš**;
Fonda „Ziedot.lv” vadītāja **Rūta Dimanta**;
Fonda „Ziedot.lv” pārstāve **Līga Rube**;
Rīgas pilsētas būvvaldes vadītājs **Inguss Vircavs**;
Labklājības ministrijas valsts sekretāre **Ieva Jaunzeme**;
Latvijas Zvērinātu advokātu padomes loceklis **Andris Rukmanis**;
Latvijas juristu apvienības valdes loceklis **Dainis Šaicāns**;
Biedrības “Sabiedrība par atklātību – Delna” direktors **Gundars Jankovs**;
Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāve **Marija Mizula**;
Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāvis **Imants Burvis**;
Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāve **Regīna Ločmele – Luņova**.

DARBA KĀRTĪBA

Galaziņojuma sākotnējās redakcijas (pirmais lasījums) izskatīšana (turpinājums). Galaziņojuma skatīšana otrajā lasījumā (skat. priekšlikumu tabulu).

R. Balodis atklāj sēdi. Norāda, ka galaziņojuma izskatīšanas gaitā ir izkristalizējusies nepieciešamība pēc noteiktas procedūras galaziņojuma projekta izskatīšanai. Informē, ka saistībā ar šo jautājumu ir konsultējies ar Saeimas Juridisko biroju. Dod vārdu biroja vadītājam.

D. Meistere uzsver, ka komisijai ir nepieciešams noteikt kārtību, kādā tiek izskatīts galaziņojums un tam iesniegtie priekšlikumi. Bez šādas kārtības un konkrēta gala termiņa noteikšanas, galaziņojuma izskatīšana ievilksies. Tā kā Saeimas kārtības rullī, parlamentāro izmeklēšanas komisiju darbība nav detalizēti atrunāta, aicina vadīties pēc Saeimas kārtības ruļļa 183. panta, kurš paredz, ka visos gadījumos, kas nav, paredzēti nodaļā „Saeimas komisijas” pēc analogijas piemērojami Saeimas kārtības ruļļa vispārīgie noteikumi.

R. Balodis izsaka priekšlikumu galaziņojuma izskatīšanai piemērot analogiju ar likumprojektu izskatīšanu Saeimā, proti, galaziņojumu komisija skatītu trīs lasījumos, nosakot termiņu priekšlikumu iesniegšanai katram lasījumam. Pretējā gadījumā

galaziņojuma izskatīšana ievilksies. Vadoties pēc šādas kārtības, vispirms ir jāizskata atlikušās galaziņojuma sākotnējās redakcijas (pirmā lasījuma) nodaļas, un tad jāuzsāk galaziņojuma skatīšana otrajā lasījumā.

D. Meistere atgādina priekšlikumu izskatīšanas kārtību, ja kādam komisijas loceklim ir iebildumi, tad priekšlikums jāizvirza balsošanai. Priekšlikums ir pieņemts tad, ja "par" balsis ir vairāk nekā "pret" un "atturas" balsis. Par klātesošiem komisijas sēdē uzskatāmi tie deputāti, kas balsojuši "par", "pret" vai atturas, un atbilstoši Saeimas kārtības rullim komisija tiek uzskatīta par tiesīgu lemt, ja tajā piedalās vismaz puse no komisijas locekļiem.

Komisijas locekļi vienojas galaziņojuma izskatīšanai piemērot analogiju ar likumprojektu izskatīšanu Saeimā. Tiek turpināta galaziņojuma izskatīšana (pirmais lasījums).

Trauksmes cēlēju tiesiskās aizsardzības sistēmas ieviešanas nepieciešamība

R. Balodis īsumā izklāsta nodaļas būtību, norāda, ka nodaļā norādīts, ka atsevišķa likuma pieņemšana nav nepieciešama.

G. Jankovs uzskata, ka atsevišķs likums ir nepieciešams. Informē, ka pozīciju par atsevišķa likuma pieņemšanu atbalsta arī Ģenerālprokuratūra, Valsts kanceleja, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs. Starp minētajām institūcijām un biedrību "Sabiedrība par atklātību – Delna" ir noslēgts memorands par likumprojekta izstrādi. Norāda, ka, lai arī normatīvais regulējums saistībā ar trauksmes cēlēju aizsardzību pastāv, tomēr tas ir fragmentārs, piemēram, nekur nav definēts, kas ir trauksmes cēlētājs, un kas ir trauksmes celšana. Atsevišķs likums darbojas jau vairākas citās Eiropas Savienības valstīs.

A. Jaunsleinis atbalsta galaziņojuma nodaļas redakciju, norāda, ka priekšlikums par atsevišķu likumu jāvērtē piesardzīgi. Lai cilvēki ziņotu, liela nozīme ir tam, lai personas sniegtā informācija pietiekami ātri nonāktu pie atbildīgajām amatpersonām, nevis pazustu birokrātijā.

I. Vircavs norāda, ka, ja tiks pieņemts atsevišķs likums, tad jāņem vērā, ka tas var tikt izmantots ļaunprātīgi. Nepamatotu iesniegumu skaita palielināšanās radīs slogu uz valsts pārvaldi.

J. Striķe pauž viedokli, ka atsevišķs likums veicinātu „trauksmes celšanu”, jo personai būtu vieglāk saprast savas tiesības.

Komisijas locekļi atklāti, paceļot roku, balso par nodaļu. Balsošanas rezultāts: „par” 9 (R. Balodis, I. Rībena, I. Sudraba, Z. Tretjaka, K. Krēsliņš, K. Seržants, J. Vectirāns, M. Šics, A. Kaimiņš), „pret” 2 (I. Dālderis, A. Loskutovs), I. Zujevs balsojumā nepiedalās. Nodaļa pieņemta pirmajā lasījumā.

Vienotās agrīnās apziņošanas platformas ieviešana un civilās trauksmes sistēmas modernizēšana

R. Balodis īsumā izklāsta nodaļas būtību.

K. Eklons informē, ka ārkārtējās situācijas gadījumā ar šo sistēmu varētu nodrošināt operatīvu iedzīvotāju informēšanu, nosūtot informāciju uz mobilajiem telefoniem. Tā būtu labs papildinājums jau esošajai trauksmes sirēnu sistēmai. Sistēmas ieviešanai nepieciešami četri miljoni eiro, pašlaik tiek mēģināts piesaistīt Eiropas Savienības finansējumu tās ieviešanai.

Komisijas locekļi atbalsta nodaļā ietverto priekšlikumu.

Ar tragēdijā cietušajiem saistītie sociālās nodrošināšanas jautājumi

R. Balodis īsumā izklāsta nodaļas būtību.

R. Ločmele – Luņova atbalsta nodaļas esošo redakciju, iesaka galaziņojumam pievienot pielikumus, kas sabiedrībai ļautu iepazīties ar pirmavotiem.

R. Dimanta atbalsta nodaļas esošo redakciju.

I. Jaunzeme atbalsta nodaļas esošo redakciju. Norāda, ka par personu datu aizsardzību atbildīga ir Tieslietu ministrija, nevis Labklājības ministrija, tāpēc 23.6. punktā Labklājības ministrija jāaizstāj ar Tieslietu ministriju.

Komisijas locekļi atbalsta nodaļu esošajā redakcijā. Galaziņojums ir pieņemts pirmajā lasījumā. Tiek uzsākta galaziņojuma skatīšana otrajā lasījumā. Vispirms tiek skatīti komisijas priekšlikumi, tad komisijas locekļu priekšlikumi. Priekšlikumi sakārtoti atbilstoši galaziņojuma nodaļu un nodaļu punktu secībai.

R. Balodis lasa priekšlikumus.

Priekšlikumi Nr.1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,17,18,19,20,21,22,23,24,25, 26 tiek atbalstīti. Par priekšlikumiem Nr. 12,13,14,15,16 notiek balsošana.

Komisijas locekļi, atklāti, paceļot roku, balso par **I. Dāldera** priekšlikumu, 7.5.4. punktā (priekšlikums Nr.12) svītrot vārdu „vieglprātīgi”. Balsošanas rezultāts: „par” 2 (I. Dālderis, A. Loskutovs), „pret” 10 (R. Balodis, I. Sudraba, I. Rībena, Z. Tretjaka, K. Krēsliņš, K. Seržants, J. Vectirāns, M. Šics, A. Kaimiņš, I. Zujevs). Priekšlikums noraidīts.

Komisijas locekļi atklāti, paceļot roku, balso par **J. Vectirāna** priekšlikumu, 7.5.4. punktā (priekšlikums Nr.12) vārdu „vieglprātīgi” aizstāt ar vārdu „pārsteidzīgi”. Balsošanas rezultāts: „par” 3 (I. Rībena, J. Vectirāns, K. Seržants), „pret” 8 (R. Balodis, I. Dālderis, A. Loskutovs, I. Sudraba, Z. Tretjaka, M. Šics, A. Kaimiņš, I. Zujevs), atturas 1 (K. Krēsliņš). Priekšlikums noraidīts.

Priekšlikums Nr. 12 tiek pieņemts komisijas piedāvātajā redakcijā.

Komisijas locekļi atklāti, paceļot roku, balso par priekšlikumu Nr. 13. Balsošanas rezultāts: „par” 7 (R. Balodis, I. Rībena, I. Sudraba, Z. Tretjaka, M. Šics, A. Kaimiņš. I. Zujevs), „pret” 2 (I. Dālderis, A. Loskutovs), atturas 2 (K. Krēsliņš, K. Seržants). Priekšlikums atbalstīts.

Komisijas locekļi atklāti, paceļot roku, balso par priekšlikumu Nr. 14. Balsošanas rezultāts: „par” 10 (R. Balodis, I. Rībena, I. Sudraba, Z. Tretjaka, K. Krēsliņš, K. Seržants, J. Vectirāns, M. Šics, A. Kaimiņš. I. Zujevs), „pret” 1 (I. Dālderis), atturas 1 (A. Loskutovs). Priekšlikums atbalstīts.

Komisijas locekļi atklāti, paceļot roku, balso par priekšlikumu Nr. 15. Balsošanas rezultāts: „par” 11 (R. Balodis, A. Loskutovs, I. Rībena, I. Sudraba, Z. Tretjaka, K.

Krēsliņš, K. Seržants, J. Vectirāns, M. Šics, A. Kaimiņš, I. Zujevs), atturas 1 (I. Dālderis).

Komisijas locekļi atklāti, paceļot roku, balso par priekšlikumu Nr. 16. Balsošanas rezultāts: „par” 9 (R. Balodis, I. Sudraba, Z. Tretjaka, K. Krēsliņš, K. Seržants, J. Vectirāns, M. Šics, A. Kaimiņš, I. Zujevs), „pret” 2 (I. Dālderis, A. Loskutovs) atturas 1 (I. Rībena).

Komisijas locekļi vienojas **I. Sudrabas** priekšlikumu (Nr. 27) par kopsavilkuma papildināšanu skatīt, pēc pārējo priekšlikumu izskatīšanas.

Komisija sāk izskatīt komisijas locekļu priekšlikumus.

A. Kaimiņš nolasa savu priekšlikumu (Nr. 28), kurš paredz galaziņojumu papildināt ar jaunu 7.4.5. punktu, nosaucot par Zolitūdes traģēdiju atbildīgās amatpersonas kontekstā ar Valsts būvinspekcijas likvidāciju, proti, bijušo Ministru prezidentu V. Dombrovski, bijušos ekonomikas ministrus A. Kamparu un D. Pavļutu, bijušos Ekonomikas ministrijas valsts sekretārus A. Matīsu un J. Pūci.

I. Rībena saistībā ar **A. Kaimiņa** priekšlikumu norāda, ka atbildība neaprobežojas ar minētajām personām un to laika periodu, kad šīs personas ir bijušas amatos. Būtu jāvērtē arī to personu atbildība, kuras noveda valsti tādā finansiālajā stāvoklī, kad bija jāveic ievērojami budžeta konsolidācijas pasākumi īsā laika periodā. Aicina veidot jaunu parlamentārās izmeklēšanas komisiju, kas izvērtētu pēdējos 25 gados valstī notikušo.

Komisijas locekļi atklāti, paceļot roku, balso par **A. Kaimiņa** priekšlikumu Nr. 28. Balsošanas rezultāts: „par” 7 (R. Balodis, I. Sudraba, Z. Tretjaka, K. Krēsliņš, M. Šics, A. Kaimiņš, I. Zujevs), „pret” 2 (A. Loskutovs, I. Dālderis), atturas 3 (I. Rībena, K. Seržants, J. Vectirāns). Priekšlikums atbalstīts.

I. Dālderis izklāsta savu priekšlikumu (Nr. 29), kurš paredz papildināt galaziņojumu ar jaunu nodaļu, kurā tiek analizēta Rīgas pilsētas pašvaldības izveidotā būvniecības uzraudzības sistēma. Neiebilst **R. Baloža** priekšlikumam nodaļu galaziņojumā ievietot starp pirmā lasījuma redakcijas 7. un 8. nodaļām. Uzsver, ka lielveikala projektēšanas un celtniecības laikā vienīgā publiskā institūcija, kurai vajadzēja uzraudzīt būvniecības procesa tiesiskumu, bija Rīgas pilsētas pašvaldība. Norāda, ka, ja toreiz visas atbildīgās amatpersonas būtu godprātīgi pildījušas normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, traģēdija nebūtu notikusi.

I. Vircavs pauž viedokli, ka gan no **I. Dāldera** priekšlikuma, gan no komisijai iesūtītas A. Kampara vēstules izriet, ka būvvaldei vajadzēja pilnībā pārrēķināt Zolitūdes „Maxima” projektu, gan veikt būvuzraudzību. Uzsver, ka pārmetums par to, ka būvvalde pieļāva projekta sadalīšanu divās kārtās, ir nepamatots, jo būvvaldei nebija tiesības aizliegt projekta sadalīšanu. Normatīvie akti neparedzēja, ka pasūtītajam būvvaldē ir jāiesniedz detalizēti aprēķini, turklāt aprēķinu pilnīga pārbaudīšana praktiski nozīmē projekta pārprojektēšanu, un ir nesamērīgi laikietilpīga. Vēl pie tam dokumentācijas izvērtēšanai būvvaldei bija piešķirtas vien dažas nedēļas, no kā var secināt, ka likumdevējs būvvaldēm nebija uzlicis par pienākumu pilnībā pārbaudīt aprēķinu pareizību. Būvvaldei arī nebija tiesības nepieņemt būvekspertīzi, pat, ja tā bija veikta uz vienas lapas, jo vienīgais, ko būvvalde bija tiesīga pārbaudīt, vai ekspertīzi ir

veicis sertificēts speciālists. Rīgas pilsētas pašvaldības izveidotā būvniecības uzraudzības sistēma atbilda, un atbilst Valsts pārvaldes iekārtas likuma noteikumiem.

A. Kaimiņš un **A. Loskutovs** aicina I. Dālderu priekšlikumu papildināt ar uzvārdiem, proti, ar Rīgas domes priekšsēdētāju N. Ušakovu un Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāju I. Vircavu.

I. Dālderis neatbalsta priekšlikumu, norāda, ka atsevišķu uzvārdu nosaukšana ir selektīva, aicina galaziņojumā nesaukt konkrētus uzvārdus.

R. Ločmele – Luņova aicina šādu nodaļu iekļaut tikai pēc tam, kad būs pieejami un izvērtēti kriminālprocesa materiāli. Norāda, ka vēl aizvien normatīvie akti pieļauj amatpersonas rīcības brīvību, lemjot par atļauju veikt būvdarbus un vienlaikus ekspluatēt ēku.

I. Burvis norāda, ka atbildība, galvenokārt, gulstas uz centrālo valsts pārvaldi, nevis pastarpināto.

E. Rožulapa aicina atbalstīt I. Dālderu priekšlikumu. Iebilst R. Ločmeles – Luņovas teiktajam, ka būtu jāierobežo būvvaldes amatpersonu rīcības brīvība, jo ar jauno regulējumu „praktiski ir iznīcinātas jebkādas iespējas būvvaldēm pieņemt profesionālus lēmumus, kas ir atbilstoši konkrētai situācijai”.

R. Balodis pauž viedokli, ka I. Dālderu priekšlikums ir par garu, tāpēc nākamās nedēļas laikā tas varētu tikt saīsināts un iesniegts, kā komisijas priekšlikums.

I. Dālderis piekrīt, ka pie priekšlikuma var turpināt strādāt un galīgo lēmumu pieņemt nākamajā sēdē.

I. Rībena aicina galaziņojumā iekļaut nodaļu vai atsevišķus punktus par būvspeciālistu augstākās izglītības jautājumiem.

R. Balodis informē, ka galaziņojuma izskatīšana otrajā lasījumā tiks turpināta nākamajā sēdē.

Pasludina sēdi par slēgtu.

Komisijas priekšsēdētājs R. Balodis

Komisijas sekretārs I. Dālderis